

**ТАШАББУСҲОИ АСОСГУЗОРИ
СУЛҲУ ВАҲДАТИ МИЛЛӢ-
ПЕШВОИ МИЛЛАТ,
ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН, ҶАНОБИ ОЛӢ
МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ
РАҲМОН ДАР САМТИ ҲИФЗИ
ПИРЯҲҲО
ВА ЗАХИРАҲОИ ОБӢ**

Мавқеи географии Осиёи

Марказӣ вабаста ба мавҷудияти иқлими хушк метавонад табиати кишварҳои минтақаро нисбати ҳама гуна тағйирёбии иқлим ҳасос гардонад. Хусусан ин муаммо дар раванди истифодаи захираҳои обӣ тезутунд мегардад.

Тағйирёбии иқлим ба гузариши раванди биёбоншавӣ, камшавии захираҳои обӣ, зиёдшавии миқдори зухуроти нохуши табиӣ сабаб шуда метавонад. Дар навбати худ ин зухуроти болозикр ба коҳишёбии захираҳои табиӣ ва сабаби мушкилоти зиёде дар фаъолияти меҳнатӣ ва иҷтимоии ҷамъияти инсонӣ шуда метавонад.

Агар тағйирёбии иқлим чунин идома ёбад, минтақаи Осиёи Марказиро хушксолиҳо, обхезиҳои даврагӣ, харобшавии олами наботот, ҷангбодҳо интизор аст, ки ин шароит дар умум барои аҳоли ва фаъолияти меҳнатии инсоният нохуш ва хатарнок мебошад. Дар замони ҳозира аллакай 77,0 % пӯшиши олами растаниёти мамлакатҳои Осиёи Марказӣ гирифтори таназзул буда, 59 % - и заминҳои кишоварзӣ гирифтори эрозияи обӣ мебошанд, ки сабаби асосиаш нодуруст ба роҳ мондани истифодаи об мебошанд.

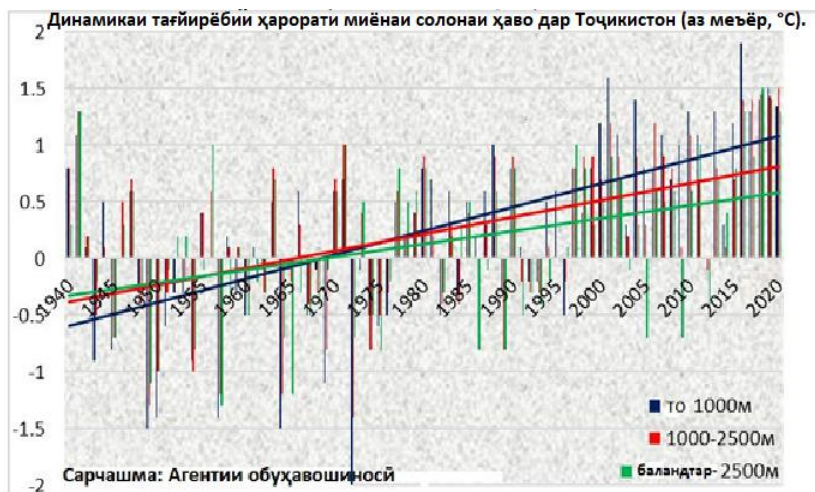
Имрӯз масъалаҳои истифодаи самараноки захираҳои обӣ, кам кардани талафоти он, беҳтар гардонидани сифати об ва пешгирии ифлосшавии манбаъҳои он доимо дар маркази диққати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд. Дар ин асос мавқеъгирии ҳамгироёна нисбат ба масъалаҳои вобаста ба об, ки метавонад заминаи расидан ба комёбиҳои нав шавад, дар Барномаи истеҳсолоти бахши оби Тоҷикистон барои давраи солҳои 2016-2025 пешбинӣ карда шудааст. Зеро, тамоми самтҳо ва соҳаҳои фаъолияти инсонӣ бо захираҳои обӣ алоқаи зич доранд.

Агар ба маълумоти мутахассисон назар кунем, дармеёбем, ки имрӯзҳо қариб 1 миллиард мардуми сайёра аз норасоии оби тоза танқисӣ кашида, 2,6 миллиард сокинони сайёра дар шароити ғайристандартӣ зиндагӣ мекунанд. Дар бештар аз 80 мамлакати ҷаҳон барои таъмини аҳоли об намерасад. Ҳама ин маълумот қадрдонии об ва неъматии бебаҳо будани он кулли инсониятро водор месозад, то онро сарфақорона истифода баранд.

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба ин масъала дар Паёми худ 22.12.2017 ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қайд

намуданд, ки “Тибқи маълумот аз 14 ҳазор пирахе, ки дар кишвари мо ба қайд гирифта шудааст, дар давоми 40 соли охир бо сабаби гармишавии иқлим ҳазор пирах аз байн рафтааст ва ин раванд солҳои охир босуръат идома дорад”.

Пирияхҳо манбаи ҳаётан муҳим барои инсоният буда, ҳамчун қузӣ таркибии даври гидрологӣ дар табиат нақши беназир мебозанд. Мутаассифона, тағйирёбии иқлим ва гармишавии глобалӣ боиси суръат

гирифтани обшавии пирияхҳо шуда, ҳаҷм ва масоҳати онҳо коҳиш меёбанд. Ин раванд на танҳо ба миқдори обҳои тоза, балки ба устувории минтақаҳои кӯҳӣ, ҳаёти маҳаллии аҳоли ва захираҳои муҳими оби таъсири манфӣ мерасонад.

Аз соли 1940 то соли 2020 дар ҳар даҳрӯзаи ин давра 0,1-0,2⁰С баланд шудани ҳарорат мушоҳида шудааст.

Қиҳати мусоидат намудан ба ҳалли масъалаҳои марбут ба об ва тағйирёбии иқлим, хусусан босуръат обшавии пирияхҳо, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста дар рӯзномаи ҷаҳонӣ пешниҳодҳо менамояд, ки аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ва созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ дастгирӣ меёбанд.

Қайд кардан ба маврид аст, ки моҳи март соли 2021 дар ҷаласаи пешвоёни Эътилофи обу иқлим Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ибраз доштанд, ки коҳишёбии босуръати пирияхҳо дар баробари зиёдшавии истеъмоли об, ки аз афзоиши аҳоли ва рушди иқтисодӣ вобастагӣ дорад, метавонад ба оқибатҳои манфӣ оварда расонад. Дар ҷаласаи болозикр Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пешниҳод намуданд, ки соли 2025-ум Соли байналмилалӣи ҳифзи пирияхҳо эълон гардида, санаи Рӯзи ҷаҳонӣи ҳифзи пирияхҳо муайян карда шавад. Пешниҳоди дигари Тоҷикистон таъсис додани Бунёди махсуси байналмилалӣи ҳифзи

пиряхҳо буд.

Хушбахтона санаи 14 декабри соли 2022 Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид зимни иҷлосияи 77-уми худ қатъномаи «Соли 2025 - Соли байналмилалӣ ҳифзи пиряхҳо»-ро, ки аз ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбарӣ шуда буд, 153 кишвари узви СММ пазируфтанд.

Алақай ин панҷумин ташаббус аст, ки доир ба масъалаҳои об, иқлим ва пиряхҳо аз ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сатҳи ҷаҳонӣ пешниҳод мешавад ва кишварҳои аъзои СММ онҳоро тарафдорӣ менамоянд. Ташаббуси панҷум, яке аз ташаббусҳои нодир ба ҳисоб меравад, чунки дар асоси қатъномаи мазкур пешниҳодҳои ироашудаи Президенти кишваро давлатҳои аъзои СММ дастгирӣ карданд, аз ҷумла:

- эълон гардидани 21 март ҳамчун Рӯзи байналмилалӣ ҳифзи пиряхҳо;
- эълон шудани соли 2025 ҳамчун Соли байналмилалӣ ҳифзи пиряхҳо;
- дар назди СММ таъсис додани Фонди боварии байналмилалӣ барои саҳмгузори ба ҳифзи пиряхҳо;
- дар соли 2025 доир намудани Конфронси байналмилалӣ оид ба ҳифзи пиряхҳо дар ш. Душанбе.

Пешниҳодҳои Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки марбут ба масъалаҳои об, иқлим ва пиряхҳо дар сатҳи ҷаҳонӣ минтақавӣ ироа мегарданд, ба паст гардонидани хавфи офатҳои табиӣ, идоракунии оқибатҳои тағйирёбии иқлим, мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим ва дар умум ба рушди соҳаҳои иқтисодӣ аз ҷумла: кишоварзӣ, энергетика, хоҷагии об, таъминот ба оби тозаи нушокии ва ҳифзи пиряхҳо ҳисса мегузоранд.

Қайд кардан ба маврид аст ки моҳи майи соли 2025 дар ш. Душанбе Конфронси байналмилалӣ сатҳи баланд оид ба ҳифзи пиряхҳо ба нақша гирифта шуда, тамоми давлатҳои аъзои СММ аз сатҳи роҳбарони давлатҳо сар карда то ба олимону мутахассисони бахши обу иқлим иштирок ҳақанд кард.

Итминони комил дорем, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳамчунин дар татбиқи саривақтии дигар ҳадафу ўҳдадорӣҳои марбут ба обу иқлим ва пиряхҳо, бахусус баргузори Конфронси байналмилалӣ ҳифзи пиряхҳо, ки соли 2025 дар шаҳри Душанбе баргузор мегардад, саҳм хоҳад гузошт.

***Раҳимзода Давлатҷон Сикандаршо –мутахассиси
Маркази яхшиносии Агенсии обуҳавошиносӣ***

**ИНИЦИАТИВЫ ОСНОВАТЕЛЯ
МИРА И НАЦИОНАЛЬНОГО
ЕДИНСТВА-ЛИДЕРА НАЦИИ,
ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ
ТАДЖИКИСТАН
УВАЖАЕМОГО ЭМОМАЛИ
РАХМОНА В НАПРАВЛЕНИИ
ЗАЩИТЫ ЛЕДНИКОВ
И ВОДНЫХ РЕСУРСОВ**

Географическое положение

Центральной Азии, обусловленное наличием засушливого климата, может сделать страны региона более чувствительными к любым климатическим изменениям. Особенно эта загадка обостряется в процессе использования водных ресурсов.

В целом, изменение климата может привести к процессам опустынивания, истощению водных ресурсов, увеличению количества природных катастроф. В свою очередь, перечисленные процессы приводят к истощению природных ресурсов, что может стать причиной многих проблем в трудовой и социальной деятельности человека.

При продолжающемся изменении климата, Центрально-Азиатский регион ждёт засухи, периодические наводнения, угроза для биоразнообразия, пыльные бури и могут привести к неблагоприятным условиям и даже весьма опасным для жизнедеятельности населения. В настоящее время деградирует уже 77% растительного покрова стран Центральной Азии, 59% сельскохозяйственных угодий подвержены водной эрозии, основной причиной которой является неправильное использование орошаемых вод.

В настоящее время вопросы эффективного использования водных ресурсов, снижения их потерь, улучшения качества воды и предотвращения загрязнения ее источников постоянно находятся в центре внимания правительства Таджикистана. На этой основе комплексные подходы по вопросам, связанных с водой, которые могут стать основой для новых достижений, предусмотрены в программе производства водного сектора Таджикистана на период 2016-2025 годы. Поскольку, вся сфера деятельности человека тесно связана с водными ресурсами.

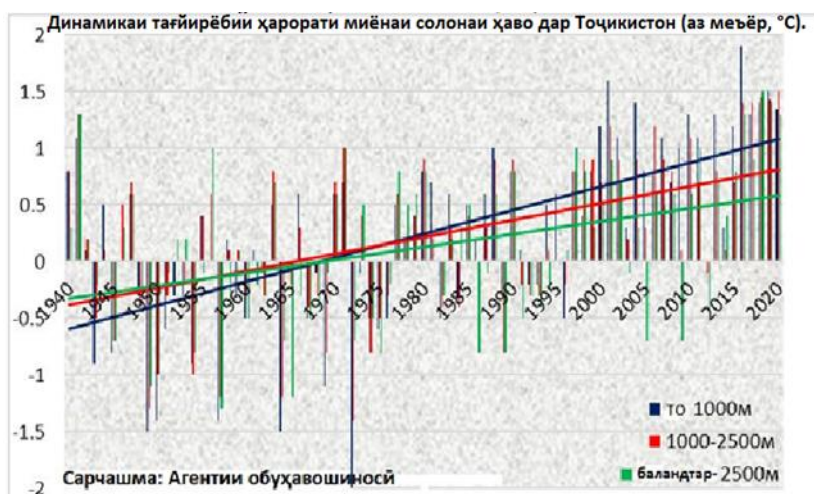
Если смотреть на данные экспертов, то обнаружим, что сегодня почти 1 миллиард людей на планете страдают от нехватки пресной воды, 2,6 миллиарда жителей планеты живут в нестандартных условиях. Более 80 стран мира не имеют достаточного количества воды для обеспечения

населения. Вся эта информация заставляет население ценить полезность воды и призывает к очень бережному отношению к водным ресурсам.

Лидер нации уважаемый Эмомали Рахмон в своем Послании Маджлиси Оли Республики Таджикистан от 22.12.2017 отметил, что “согласно данным из 14 тысяч ледников, зарегистрированных в нашей стране, за последние 40 лет из-за потепления климата тысяча ледников исчезла, и этот процесс в последние годы идет полным ходом”.

Ледники являются жизненно важным ресурсом для человечества и играют уникальную роль в природе как составная часть гидрологического цикла. К сожалению, изменение климата и глобальное потепление приводят к ускорению таяния ледников, уменьшению их размеров и площадей. Этот процесс оказывает негативное влияние не только на количество пресной воды, но и на устойчивость горных районов, местную жизнь населения и на все водные ресурсы.

С 1940 г до 2020 г каждые десять дней этого периода наблюдалось

повышение температуры на 0,1-0,2 °C.

Для содействия в решении проблем, связанных с водой и изменением климата, особенно с быстрым таянием ледников, Основатель мира и национального

единства, Лидер нации, Президент Республики Таджикистан уважаемый Эмомали Рахмон постоянно вносит в мировую повестку дня предложения, получившие поддержку со стороны мирового сообщества и авторитетных международных организаций.

Стоит отметить, что в марте 2021 г на саммите лидеров водно-климатической коалиции Лидер нации, Президент Республики Таджикистан уважаемый Эмомали Рахмон заявил, что быстрое сокращение ледников наряду с увеличением потребления воды, которое зависит от роста населения и экономического развития, может привести к негативным последствиям. В связи с чем, на состоявшемся выше заседании Президент страны

уважаемый Эмомали Рахмон предложил объявить 2025 год Международным годом защиты ледников и определить дату всемирного Дня защиты ледников. Еще одним предложением Таджикистана было создание специального международного Фонда защиты ледников.

К счастью, 14 декабря 2022 года Генеральная Ассамблея ООН в ходе своей 77-й сессии приняла резолюцию «2025год - Международный год защиты ледников», выдвинутую Республикой Таджикистан, 153 государствами-членами ООН.

Уже пятый пункт касается вопроса воды, климата и ледников, которые предложены Республикой Таджикистан на мировом уровне и поддерживаются государствами-членами ООН. Пятый тезис считается одним из редких тезисов, поскольку на основе данной резолюции были поддержаны предложения, выдвинутые Президентом страны государствами-членами ООН, в том числе:

- объявление 21 марта Международным Днем защиты ледников;
- 2025 год объявлен Международным годом защиты ледников;
- под эгидой ООН создан международный трастовый фонд для содействия сохранению ледников;
- в 2025 году состоится международная конференция по сохранению ледников в г. Душанбе.

Предложения президента страны уважаемого Эмомали Рахмона и Правительства Республики Таджикистан, касающиеся вопроса воды, климата и ледников на глобальном и региональном уровне, будут способствовать снижению риска стихийных бедствий, управлению последствиями изменения климата, адаптации к изменению климата и в целом развитию отраслей экономики, включая сельское хозяйство, энергетику, водное хозяйство, обеспечение население чистой питьевой водой и защиту ледников.

Напомним, в мае 2025 года в г. Душанбе запланирована международная конференция высокого уровня по защите ледников, в которой примут участие все государства-члены ООН, начиная с уровня глав государств и заканчивая учеными и специалистами в области климата и водных ресурсов.

Мы уверены, что мировое сообщество также внесет свой вклад в своевременную реализацию целей и обязательств, связанных с водой, климатом и ледниками, в частности в проведение международной конференции по сохранению ледников, которая состоится в Душанбе в 2025 году.

***Рахимзода Давлатджон Сикандаршо-
специалист Центра гляциологии Агентства по
метеорологии***

**THE INITIATIVES OF THE
FOUNDER OF PEACE AND
NATIONAL UNITY, THE
LEADER OF THE NATION, THE
PRESIDENT OF THE REPUBLIC
OF TAJIKISTAN, RESPECTED
EMOMALI RAHMON,
TOWARDS THE PROTECTION
OF GLACIERS
AND WATER RESOURCES**

The geographical location of Central Asia, due to the presence of an arid climate, can make the countries of the region more sensitive to any climatic changes. This mystery is especially acute in the process of using water resources.

In general, climate change can lead to desertification processes, depletion of water resources, and an increase in the number of natural disasters. In turn, these processes lead to the depletion of natural resources, which can cause many problems in human labor and social activities.

With ongoing climate change, the Central Asian region is facing droughts, periodic floods, threats to biodiversity, and dust storms, which can lead to unfavorable conditions and even very dangerous for the livelihoods of the population. Currently, 77% of the vegetation cover of Central Asian countries is already being degraded, 59% of agricultural land is subject to water erosion, the main cause of which is improper use of irrigated waters.

Currently, the issues of efficient use of water resources, reduction of their losses, improvement of water quality and prevention of pollution of its sources are constantly in the focus of attention of the Government of Tajikistan. On this basis, integrated approaches to water-related issues, which can become the basis for new achievements, are provided for in the Tajikistan water sector production program for the period 2016-2025. Because the whole sphere of human activity is closely related to water resources.

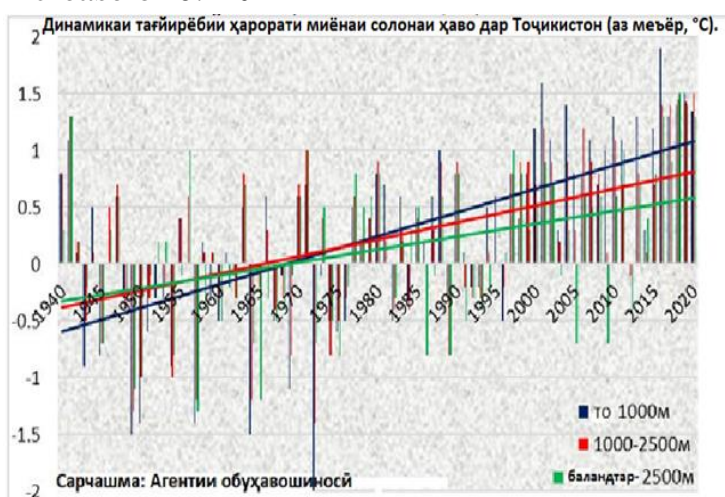
If we look at the expert data, we will find that today almost 1 billion people on the planet suffer from a shortage of fresh water, 2.6 billion inhabitants of the planet live in non-standard conditions. More than 80 countries around the world do not have enough water to supply their populations. All this information makes the population appreciate the usefulness of water and calls for a very careful attitude towards water resources.

The leader of the nation, respected Emomali Rahmon, in his Message to the Majlisi Oli of the Republic of Tajikistan dated 22.12.2017, noted that “according to data from 14 thousand glaciers registered in our country, over the past 40

years, due to climate warming, a thousand glaciers have disappeared, and this process has been in full swing in recent years.”

Glaciers are a vital resource for humanity and play a unique role in nature as an integral part of the hydrological cycle. Unfortunately, climate change and global warming are accelerating the melting of glaciers, reducing their size and area. This process has a negative impact not only on the amount of fresh water, but also on the sustainability of mountainous areas, the local life of the population and on all water resources.

From 1940 to 2020, every ten days of this period, there was a temperature increase of 0.1-0.2 °C.

To help solve problems related to water and climate change, especially with the rapid melting of glaciers, the Founder of peace and national unity, the Leader of the Nation, the President of the Republic of Tajikistan, respected Emomali Rahmon, constantly introduces proposals to the world agenda that have

received support from the world community and reputable international organizations. It is worth noting that in March 2021, at the summit of the leaders of the water and climate coalition, the Leader of the Nation, the President of the Republic of Tajikistan, Emomali Rahmon, stated that the rapid reduction of glaciers along with an increase in water consumption, which depends on population growth and economic development, can lead to negative consequences. In this regard, at the meeting held above, the President of the country, respected Emomali Rahmon, proposed declaring 2025 the International Year of Glacier Protection and setting the date for World Glacier Protection Day. Another proposal of Tajikistan was the creation of a special international fund for the protection of glaciers.

Fortunately, on December 14, 2022, during its 77th session, the UN General Assembly adopted the resolution "2025 - International Year of Glacier Protection", put forward by the Republic of Tajikistan and 153 UN member states.

The fifth point already concerns the issue of water, climate and glaciers, which are proposed by the Republic of Tajikistan at the global level and supported by the UN member states. The fifth thesis is considered one of the rare theses, since on the basis of this resolution, the proposals put forward by the President of the country by the UN member states were supported, including:

- The announcement of March 21 as the International Glacier Protection Day;
- 2025 has been declared the International Year of Glacier Protection;
- An international trust fund has been established under the auspices of the United Nations to promote glacier conservation;
- An international conference on glacier conservation will be held in Dushanbe in 2025.

The proposals of the President of the country, respected Emomali Rahmon, and the Government of the Republic of Tajikistan concerning the issue of water, climate, and glaciers at the global and regional levels will contribute to reducing the risk of natural disasters, managing the effects of climate change, adapting to climate change, and generally developing economic sectors, including agriculture, energy, water management, and providing clean drinking water to the population. water and glacier protection.

Recall that in May 2025, a high-level international conference on glacier protection is planned in Dushanbe, which will be attended by all UN member states, starting from the level of heads of state and ending with scientists and specialists in the field of climate and water resources.

We are confident that the international community will also contribute to the timely implementation of goals and commitments related to water, climate and glaciers, in particular to the international conference on glacier conservation to be held in Dushanbe in 2025.

Rahimzoda Davlatjon Sikandarsho is a specialist at the Glaciology Center of the Agency for Hydrometeorology